

- Viden i fællesskab

2016

Resultatmåling i pædagogisk arbejde - gør det vigtige målbart!

Der har den senere tid været en del kritik af kravet om dokumentation i det offentlige, herunder i det pædagogiske arbejde. Kritikken retter sig især mod, at medarbejdere vælger at dokumentere det, der er let at måle på og som med sikkerhed giver resultater. Dette kan betyde, at der for borgere med komplekse problemstillinger ikke nødvendigvis arbejdes med det, der er det vigtigste for borgeren, men derimod udelukkende arbejdes med mål, som er lette at indfri.

Af Marianne Dalsgaard, specialpædagogisk konsulent, VISS

Kritikken i indledningen er relevant. Med bevidstgørelse af disse risici og en vejledning til, hvordan det vigtige kan gøres målbart, er det muligt at måle på det vigtige.

Det er tilfredsstillende at se, om der er resultater af indsatsen, da dokumentation formentligt dermed kommer til at forholde sig til, om borgerne udvikler sig, og om kommunerne får det, de betaler for.

Denne artikel handler om resultatmåling som redskab og metode i det pædagogiske arbejde.

Resultatmåling "er grundlæggende en systematisk opgørelse af, hvorvidt og i hvilken udstrækning en konkret indsats har medført de ønskede resultater."

Resultatmåling forholder sig således til et Outcome, som er en ønsket effekt ud fra en målsætning i det pædagogiske arbejde.

Hvis det ønskede outcome indtræffer, er den ønskede effekt nået.

Det er dog uvist om det kun er indsatsen, eller om andre faktorer som kontekst og relationer også har spillet ind. Vi kan derfor ikke sige, at det er evidensbaseret viden, vi opnår, men at vi med overvejende sandsynlighed har fået en bestemt effekt ud af en bestemt indsats.

Hvad kan vi så bruge det til? Vi kan vide, at er der et outcome, så er der sket en udvikling eller en effekt, hvilket ofte er det vigtigste for myndighederne.

HVAD BETYDER BEGREBERNE?

Når der tales om dokumentation og målinger, bruges ofte ord som: Evidens, effekt, evaluering og resultatmåling.

Det er vigtigt at få skilt begreberne ad, så vi ved, hvad det er, vi reelt får viden om ved målingerne, og hvad vi kan bruge denne viden og dermed resultatet til.

Det er ikke enkelt at adskille dem, da "der er indbygget modstridende logikker i begreberne, og der er uenighed om, hvad begreberne betyder. Når komplekse begreber reduceres til hverdagsprog, er der risiko for, at deres mening og indhold fortabes"

Citat: Hanne Krogstrup: "Kampen om evidens". Alligevel er vi nødt til at definere den måde vi anvender ordene på, således at læsere og dem, der skal bruge resultaterne ved, hvad det er målingen viser.

Samtidig er der stor sandsynlighed for, at indsatsen / aktiviteten virkede ud fra den faglige viden og andre erfaringer, vi har fra egen og andres praksis.

Når man beskæftiger sig med resultatmåling, vil den bagvedliggende faglige teori være en vigtig kilde til formulering af succeskriterier og indikatorer.

Andre gange findes teorien ikke, og så bliver det med baggrund i egne faglige erfaringer. Der findes en række fordele ved resultatmålinger, men også kritikpunkter.

FORDELE VED RESULTATMÅLING KAN VÆRE:

- At sætte fokus på læring og udvikling målretter fagligheden
- At give mulighed for at fordele de begrænsede ressourcer til aktiviteter, der gør størst mulig nytte
- At den klargør de enkelte elementer af indsatsen
- At den giver et skematisk billede af, hvordan de enkelte aktiviteter spiller sammen
- At den viser sammenhæng mellem de aktiviteter, der sættes i værk - og de forventede resultater
- At den identificerer de områder, der skal måles på
- At den definerer indsatsens succeskriterier
- At den tydeliggør både processen, og de ønskede resultater

Det er vigtigt, at der er sammenhæng mellem det, man ønsker at vide, og det man måler på "Altså: Det handler om at gøre det vigtige måleligt - ikke at gøre det målelige vigtigt." Ved at være opmærksom på dette, kan de fleste ulemper undgås.

Hertil kan Den Logiske Model anvendes, som præsenteres i nedenstående eksempel.

Overordnet mål: At arbejde mod, at Lise får en "viljestyret opmærksomhed", så hun bliver i stand til at fastholde fokus, og dermed få indre ro til læring.

ULEMPER VED RESULTATMÅLING KAN VÆRE:

- At der går tid fra brugerne
- At det vil føre til, at ingen vil tage de opgaver, som erfaringsmæssigt er svære at opnå gode resultater med
- At evaluering og dokumentation af viden, ikke omfatter neutral viden
- At man ved dokumentation med ét fokus kan risikere at overse andre parametre
- At aktører konkurrerer om at skabe evaluering og dokumentation som ydelser
- At man dokumenterer noget, der ikke er pædagogisk behov for

DELMÅL

Det betyder, at ...

Lise skal deltage i daglige gøremål på afdelingen med en voksen.

AKTIVITET

Det vil vi gøre ved at ...

Deltage i Madlavning.

SUCCESKRITERIER

Det er succes, når ...

Lise er til stede under processen. Deltager på sit udviklingsniveau.

INDIKATORER

Jeg kan se det, når jeg kigger på ...

Lise sidder på køkkenbordet og følger tilberedningen. Udfører små opgaver med at skære og snitte etc.

MÅLEMETODE

Jeg vil måle det ved at ...

I dagsbogsnotater at beskrive Lises indsats i 3 måneder.

Derefter beskrives udviklingen på disse områder trinvis.

Inden dokumentation af praksis sættes i gang, er det vigtigt at gøre sig klart, hvad formålet og målet med dokumentationen er. Resultaterne af dokumentationen kan anskues fra både borgers-, pædagog- og myndighedsperspektiv.

I princippet kan man, hvis man er kreativ i sit metodevalg, måle på næsten alt.

Hvis evalueringen ud fra de data, der er fremkommet ved målemetoden viser, at der ikke er sket en udvikling/forandring, er det tid til at reflektere over: Er målet sat for højt, eller er det aktiviteten, der ikke er den rigtige; det kan også være indikatorerne, der var for svære at måle på, eller de forkerte data, der er valgt.

Afhængig af, hvad man når frem til, skifter man en af delene ud og starter processen forfra. På denne måde er modellen cirkulær.

Der kan også være andre fejlkilder:

- At aktiviteten måske ikke er gennemført eller ikke er ensartet og regelmæssigt gennemført af alt personale
- At udefrakommende faktorer har påvirket resultatet
- At den valgte teori ikke hænger sammen med aktiviteten

Som det fremstår af ovenstående er resultatmåling et komplekst men yderst relevant felt, hvor der er mange faldgruber, men også stor mulighed for læring og udvikling af den pædagogiske praksis. I denne artikel har det kun været muligt på et overordnet plan at præsentere emnet, og forhåbentlig vække nysgerrighed hos læseren.

Ønskes yderligere viden henvises til kurset Dokumentation og resultatmåling som udbydes i april 2017.

Litteratur:

Pædagogisk resultatmåling: Svend H. Madsen og Lone Bro, oktober 2002, Socialpædagogernes Landsforbund

Kampen om evidens, resultatmåling, effektevaluering og Evidens: Hanne Kathrine Krogstrup, 2011, Hans Reitzels Forlag